

Nr 298

Av herr Munktell m. fl., om avgivande av viss förklaring rörande den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna.

(Lika lydande med motion nr 243 i Första kammaren)

Europarådets konvention angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna av den 4 november 1950 kan betraktas som den mest betydelsefulla av efterkrigstidens rättighetsförklaringar. Den trädde i kraft den 3 september 1954. Ett tilläggsprotokoll av den 20 mars 1952 avseende vissa särskilda rättigheter trädde i kraft något senare, den 18 maj 1954. Sverige var ett av de första länder, som godkände konventionen, vilken sålunda äger giltighet för vårt land. Konventionen skiljer sig så till vida från andra internationella överenskommelser, att den icke i främsta rummet avser att binda de deltagande staterna i förhållande till varandra utan innebär åtagande från de ratificerande ländernas sida att garantera de egna medborgarna att vissa minimikrav i rättssäkerhetshänseende skola uppfyllas i intern lagstiftning och rättstillämpning.

Konventionen är icke tänkt som en tom, till intet förpliktande deklARATION. Dess upphovsmän ha låtit sig angeläget vara att skapa säkerhet för att konventionens stadganden skola iakttagas. I sådant syfte ha i konventionen intagits regler om två kontrollorgan, dels om den europeiska kommissionen för de mänskliga rättigheterna, dels ock om den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna. Av dessa organ har den förstnämnda kommissionen varit i verksamhet under åtskilliga år; den har sedan den 5 juli 1955 haft befogenhet att upptaga klagomål också från enskilda, en rätt som tillkommer kommissionen dock endast i den mån det land, mot vilket sådan individuell klagan riktas, förklarar sig erkänna kommissionens behörighet att mottaga sådana framställningar. Sverige har avgivit sådan förklaring för sin del, vilket innebär att enskilda kunna anföra klagomål hos kommissionen mot Sverige i anledning av att de här icke kommit i åtnjutande av de rättigheter konventionen tillerkänner en enskild. Kommissionen är närmast ett slags utrednings- och förhandlingsorgan, som i första hand skall söka åstadkomma en uppgörelse i godo. I sista hand är det emellertid enligt konventionen Europarådets ministerkommitté, som har avgörandet i sin hand, förutsatt att den nyssnämnda domstolen icke kopplas in i förfarandet.

Enligt konventionen skall den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna i sista hand slita tvister om konventionens tillämplighet. Den skall bestå av domare till det antal, som Europarådet har medlemmar, dvs. 16. Medlemmarna i domstolen väljas för en tid av nio år av Europarådets rådgivande församling bland personer, vilka medlemsstaterna föreslagit och som skola vara framstående jurister. Endast fördragsslutande part eller kommission äger hänskjuta ett mål till domstolen. Domstolens utslag är slutgiltigt; de fördragsslutande parterna, dvs. de olika staterna, ha förbundit sig att efterkomma utslagen i alla de mål, i vilka de äro parter.

För att domstolen skulle komma till stånd kräver konventionen att minst åtta medlemsländer avgivit en förklaring av innehåll att de erkänna att i alla frågor angående tolkning och tillämpning av konventionen domstolens jurisdiktion är för parterna tvingande i och för sig och utan särskild överenskommelse. Sådan förklaring har numera avgivits av Island, Danmark, Nederländerna, Tyska förbundsrepubliken, Belgien, Luxemburg, Irland och Österrike.

Val av domare ägde rum vid Europarådets session den 22 januari 1959. Domstolen har en svensk medlem.

För att stärka domstolens ställning är det av vikt att så många länder som möjligt avgiva förklaring om erkännande av domstolen enligt art. 46 i konventionen. Även Sverige bör därför enligt vår uppfattning nu avgiva sådan förklaring.

Under hänvisning till det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte bemyndiga Kungl. Maj:t att till Europarådet avgiva sådan förklaring rörande den europeiska domstolen för de mänskliga rättigheterna, som avses i art. 46 i Europarådets konvention angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Stockholm den 25 januari 1962

Henrik Munktell

Jean Braconier

C. G. Regnéll